

Vannforvaltningen – gjør vi det vanskeligere enn det trenger å være?

Den 1. juli 2016 ble vannforvaltningsplanene for de 18 vannregionene i Norge godkjent av Klima- og miljødepartementet. Regionreformen innebærer imidlertid en justering av vannregioner og vannregionmyndigheter. Forvaltningsplanene og tilhørende tiltaksplaner skal virke fram til 2021, som er frist for at miljømålene skal være nådd.

I 2019 begynte arbeidet med å forberede prosessen med å oppdatere gjeldende vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksplaner, som en forberedelse til neste planperiode – som går fra årene 2022-2027. Planene for denne perioden skal endelig godkjennes av departementene innen 31.12.2021.

I prosessen som nå pågår skal det tas hensyn til krav i vannforskriften, nasjonale føringer som er gitt av regjeringen, ny kunnskap og endrede forutsetninger.

Vannforskriften gis nå med hjemmel i både forurensningsloven, plan- og bygningsloven, vannressursloven og naturmangfoldloven (nml). Hjemmel i nml gjør det klarere at vannforskriften også gjelder for kystvannforekomster. De fleste arealplaner berører ett eller flere vassdrag, grunnvannforekomster eller sjøområder direkte eller indirekte.

Siden plan- og bygningsloven fortsatt er en av hjemmelslovene til vannforskriften skal planprosessen følge denne. Dette betyr blant annet at forslag til planer skal sendes på offentlig høring før de til slutt vedtas i Fylkestinget.

Etter vannforskriften skal miljømålene nås innen seks år etter at første landsomfattende forvaltningsplan har trådt i kraft, altså innen 2021. Fristen kan forlenges med inntil 12 år, til

2033. Dette gjelder tiltak som ikke kan gjennomføres innen fristen enten av tekniske årsaker eller fordi de vil være uforholdsmessig kostbare på det nåværende tidspunkt, eller i tilfeller der naturforholdene er til hinder for forbedring innen fristen. Klima- og miljødepartementet viser til at det å utsette fristen for måloppnåelse på grunn av behov for problemkartlegging er i samsvar med vannforskriftens § 9 Måloppnåelse. Ved utgangen av 2021 skal Norge rapportere til ESA.

Vannforskriften har ikke vært enkel å forstå for folk flest. «Vannforskriften er helt ugjennomtrengelig!» uttalte en med mange år bak seg i miljøbyråkratiet. Fortsatt er det mange – trolig også blant VANNs lesere, som bare har en vag anelse av innholdet i vannforskriften og hvordan den egentlig virker. Dette er nok dessverre en kjensgjerning, og ikke en nedvurdering av de mange som på en eller annen måte arbeider med, og er engasjert i det viktige arbeidet med helhetlig vannforvaltning.

Her tillater vi oss en leseanbefaling: «Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2016 - Riksrevisjonens undersøkelse av Klima- og miljødepartementets arbeid med å sikre godt vannmiljø og bærekraftig bruk av vannressursen.» I løpet av 72 velskrevne sider gis det en etter vår mening god og pedagogisk forklaring på vannforskriftens implementering og virkemåte i Norge, samt en konstruktiv kritikk av myndighetenes mangelfulle oppfølging av forskriften. Rapporten finnes både på hjemmesiden til Riksrevisjonen og på Vannportalen.

Erfaringene fra arbeidet etter vannforskriften så langt tyder likevel på at vi er på rett vei:

Vannforskriftens inntog i Norge har bidratt til å øke oppmerksomheten om vannmiljøet. Det er etablert en nedbørfelt-basert forvaltning, våre nære fjordområder er også med og sektorene sørger i økende grad for å samordne tiltakene. I tillegg sikrer forankringen i plan- og bygningsloven blant annet at tiltakene blir forankret lokalt. Kunnskapsgrunnlaget har økt og budsjettene til overvåking likedan, blant annet fordi bedrifter med utslipp er blitt pålagt å kartlegge miljøtilstanden i «sin resipient». En del fellesføringer og avklaringer på målkonflikter er også på plass, det samme er forbedret veiledning og verktøy. Det gjenstår imidlertid mye kunnskapsinnhenting. Et eksempel er behovet for kunnskap som er nødvendig for å fastsette økologisk og/eller kjemisk tilstand. Manglende kunnskap om dette gjør det usikkert hvor mange vannforekomster som vil nå miljømålene innen 2021.

I neste runde med planer er det blant annet signalisert at brukerinteresser knyttet til vann i større grad skal vektlegges. Alle som er helt avhengig og har glede av godt vann skal engasjeres og høres. Økt fokus settes på å sikre god badevannskvalitet og trygge drikkevannskilder.

Men fortsatt er det behov for å forenkle arbeidet – ikke minst gjelder dette redusert detaljeringsgrad. Vi tror også at arbeidet med vannforvaltning med fordel kan samordnes med andre planer i kommunene, og slår gjerne et slag for økt fokus på vannmiljø i arealplanleggingen. Regelverket for drikkevann bør også knyttes sterkere opp mot arbeidet etter vannforskriften.

Det er å håpe at de positive signalene man kan ane i arbeidet etter vannforskriften bidrar til å løfte det viktige arbeidet for vann-naturmiljøet i vassdrag og sjø!

Redaksjonskomiteen

«Ingen fisk kan leve
i helt klart vann»

- Kinesisk ordtak

Design, Petter Wang